

Visie vooraf

Aardverschuivingen

De gemeenteraadsverkiezingen van 7 maart jongstleden hebben op lokaal niveau tot een ware politieke aardverschuiving geleid. Na een buitengewoon forse winst voor de oppositiepartijen PvdA en SP en een gevoelig verlies voor alledrie de regeringspartijen zullen laatstgenoemde de Tweede Kamerverkiezingen, die uiterlijk in mei 2007 zullen plaatsvinden, met de nodige vrees tegemoet zien.

Toch zal het kabinet hoop putten uit het opklarende economische klimaat. Met een breed gedragen conjunctuurherstel, een aantrekkende banengroei en een dalende werkloosheid mag de regering inderdaad hopen dat de kiezer straks bereid is om haar hiervoor te belonen. Het fraaie economische beeld volgt op een reeks van jaren waarin de economische groei in ons land zich zo ongeveer de zwakste economie van de Europese Unie toonde. Daardoor wordt de huidige opleving door iedereen van links tot rechts met vreugde begroet. Het werd ook wel weer eens tijd voor een meevallende ontwikkeling.

Er zijn echter enkele risico's die het herstel kunnen doen ontsporen. Het eerste risico is, zoals gewoonlijk, gelegen in het begrotingsbeleid. Nu de parlementsverkiezingen naderen en de overheidsfinanciën weer meevallers laten zien staan de politieke partijen kamerbreed klaar om deze meevallers aan te wenden voor extra uitgaven. Blijkbaar is men alweer collectief vergeten dat de noodzaak voor het strenge bezuinigingsbeleid gelegd van de huidige kabinetsperiode werd gelegd in het laatste jaar van Paars-II. Toen werd immers een overschot op de begroting in een ongekend tempo verjubeld. De economisch zeer moeilijke jaren die wij net hebben afgesloten kunnen zeker niet alleen aan het beleid van het huidige kabinet worden toegeschreven. Het gebrek aan begrotingsdiscipline in de nadagen van Paars-II vormt ook een belangrijke verklaring. Het is schrijnend dat, nu de verkiezingen naderen, de Tweede Kamer zich alweer opmaakt om de fouten uit 2000/2001 te herhalen. Door de meevaller nu alweer in extra uitgaven of lastenverlichting om te zetten, worden de toekomstige begrotingsproblemen alweer gezaaid. Dit terwijl de overheidsfinanciën ondanks de recente meevallers nog steeds een tekort vertonen. Budgettair belooft 2006 dus opnieuw een spannend jaar te worden.

Het tweede risico dat niet alleen de Nederlandse, maar de gehele wereldeconomie bedreigt is dat van een acute dollarcrisis. Wij gaan er in ons basisscenario nog steeds vanuit dat de dollar geleidelijk in waarde zal dalen naar meer houdbare niveaus, waarbij de externe positie van de VS niet verder verslechtert. Een acute vertrouwensbreuk rond de dollar is echter wel degelijk een relevant risicoscenario. Dit wint aan belang naarmate de Amerikaanse munt langer rond het huidige niveau blijft hangen en de onderliggende economische onevenwichtigheden verder oplopen. In de literatuur woedt al geruime tijd een stevig debat over de dollar, waarbij veel economen zich op het standpunt stellen dat de Amerikaanse munt uiteindelijk rond de 30% in waarde moet dalen om de Amerikaanse externe positie weer in evenwicht te krijgen. Ofschoon er een verregaande consensus bestaat over de richting waarin de dollarkoers uiteindelijk moet gaan bewegen, bestaat er geen eensgezindheid over het tempo waarin zich een en ander zal voltrekken.

Het tweede deel van dit Kwartaalbericht staat daarom in het teken van een acute dollarcrisis. Niet omdat wij die op korte termijn verwachten, maar wel omdat wij het ook niet kunnen uitsluiten. Uit de verschillende bijdragen komt naar voren dat een dollarcrisis de wereldeconomie in een recessie zal storten, met ernstige gevolgen voor vrijwel alle landen, zonder winnaars. Juist vanwege de ernstige gevolgen van een dollarcrisis voor economische groei, werkloosheid en overheidsfinanciën, hopen wij dat de centrale banken wereldwijd met een gezamenlijk interventiebeleid zullen bewerkstelligen dat het zover niet komt. Dit zal de nodige stuurmanskunst vergen, maar het is zeker de moeite van het proberen waard. Niemand zit immers op een echte dollarcrisis te wachten.

Wim Boonstra
W.W.Boonstra@rn.rabobank.nl